

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK DUYARLIKLARI

The Sensitivity of Music Teacher Candidates Towards The Teaching Profession

Gönderim Tarihi: 20.08.2016

Kabul Tarihi: 28.12.2016

Şehriban KOCA*

ÖZ: Bu araştırmada eğitim fakültelerinde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim yılında Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları birinci ve son sınıfında öğrenim gören 241 müzik öğretmeni adayı katılmıştır. Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli, veri toplama aracı olarak ise "Uygun, Şahin ve Okur (2010) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Duyarlık Ölçeği" kullanılmıştır. Bulguların istatistiksel olarak ifade edilmesinde, frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmış, elde edilen veriler t-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucu müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel duyarlıklarının "iyi" ($\bar{X}=4.04$) düzeyinde olduğu; mesleki duyarlıklarının cinsiyetlerine ve mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>.05$), sınıf değişkenine göre ise öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıklarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($p<.05$) gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Duyarlık, Öğretmenlik Mesleği, Müzik Öğretmeni Adayları.

ABSTRACT: The aim of this study is to determine the sensitivity of music teacher candidates towards the teaching profession. The participants consisted of 241 first and fourth-year music teacher candidates receiving their education during 2015-2016 academic year at the Music Teaching Department of the Fine Arts Education division of different Universities in Turkey. The study made use of a general screening model. The research data was collected through "Sensitivity scale for the teaching profession" which was developed by Uygun, Şahin ve Okur (2010). The results were statistically expressed by using frequency

* Doç.Dr., Mersin Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü/Müzik Eğitimi ABD, sehriban.koca@mersin.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0003-2232-9651

(f), percentage (%), arithmetic mean, and standard deviation values. The data obtained were analyzed through t-test. As a result of the research it was determined that the sensitivity of music teacher candidates into the teaching profession are positive and in "good" ($\bar{X}=4.04$) level. Findings show that the sensitivity of the teacher candidates does not show significant difference due to their gender and type of high school they graduated from ($p>.05$); and statistically significant differences ($p<.05$) identified according to the class level.

Keywords: Professional Sensitivity, Teaching Profession, Music Teacher Candidates.

GİRİŞ

Öğretmen, insan davranışının mimarı, insan mühendisi, insanın kişiliğini biçimlendiren bir sanatkar (Şişman, 2001) olarak tanımlanmaktadır. Milli Eğitim Temel Kanununa göre öğretmenlik, devletin, eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas mesleğidir (MEB, 1973). Öğretmenlik mesleği, bireyin kendisini keşfetmesi ve gerçekleştirilmesi yönünde sunulacak yardım içeriğiyle gelişimin aynası olmayı, diğer taraftan mesleğin doğasında barınan model olma ve yönlendirme gerekliliği ile toplumun geleceğini oluşturma sorumluluğu arasında beslenen dengeli bir buluşmayı temsil etmektedir (Tedmem, 2014, s.2). Müzik öğretmenliği ise birey ve toplumun mutluluğu ve gelişimine olduğu kadar, müziğin bir kültür ögesi olarak gelişimine de katkı sağlayan bir meslektir (Tufan ve Güdek, 2008).

Bireyler doğal süreç içerisinde mesleklerine karşı bir takım düşünsel ve duygusal açılardan psikolojik yüklemelerde bulunarak ve süreç içerisinde bu yüklemeleri davranışlarına yansıtarak zamanla mesleklerine karşı bir tutum geliştirmektedirler (Korkmaz, 2009: 35). Öğretmen yeterliğini sağlayacak en önemli ölçütlerden birisi, mesleğe yönelik ilgidir. Bu ilgi düzeyi tutumun olumlu ya da olumsuz boyutunu ortaya koyar (Erarslan ve Çakıcı, 2011, s.429). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların, mesleklerini sevmeleri, mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine ulaşmaları ve meslekleri dolayısıyla kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgilidir (Temizkan, 2008, s.464).

Mesleki duyarlık mesleğe yatkınlık (Karabacak ve Uzun, 2014), öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlık ise, adayların kendilerini meslek özellikleriyle karşılaştırması sonucu hissettiği algı, sevecenlik ve yatkınlık (Uygun, 2016, s.318) olarak tanımlanmaktadır.

Meslek mensuplarının kendi meslekleriyle ilgili düşünceleri; mesleki davranışlarını, mesleğe yönelik bağlılıklarını ve mesleki başarılarını yakından ilgi-

lendirmektedir. Bu sebeple öğretmenlik mesleğinin toplum tarafından nasıl algılandığı kadar, öğretmenlerin mesleklerine yönelik algıları da oldukça önemlidir (Tedmem, 2014). Mesleğe karşı güçlü bir bağlılık duygusu, öğretmenlikle ilgili niteliklere sahipliği açıklayan önemli faktörlerden biridir. Öğretmenlik mesleğini benimseyen ve bu mesleğin bir üyesi olmaktan gurur duyan öğretmenler, mesleğin gerektirdiği temel nitelikleri de üzerinde taşıyor demektir. Bu nitelikler öğretmenin mesleğini algılayışıyla doğrudan ilgilidir (Acat ve diğerleri, 2005: 29). Mesleki duyarlılığı yüksek olan öğretmenler, gereksinimlerinin farkında olan, yeni fikirlere ve değişime açık, meslektaşlarıyla iletişim ve işbirliği içinde, mesleki etik ilkelere duyarlı, işini en iyi biçimde yapma gayretinde olan ve davranışlarıyla öğrencilere rol model olan profesyonellerdir (Yılmaz ve Altunkurt, 2014, s. 335).

Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının; başarılı, idealist, öğretmenlik mesleğinin vasıflarına uygun nitelikte ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum sahibi öğrencilere ihtiyacı vardır (Tekneci, 2010). Öğretmen adaylarının aldıkları eğitimin sonucunda, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda mesleğe uygun davranış değişikliği meydana getirmeleri beklenmektedir. Ancak öğretmenlik mesleğinde başarı gösterebilmek için yalnızca bilişsel alanda gelişim yeterli olmamakta, bu mesleği sevgi ve istekle yapmak da büyük önem taşımaktadır (Doğan ve Çoban, 2009, s.159). Öğretmen adaylarının mesleğine ilişkin tutumlarının hizmet öncesinde belirlenmesi ve öğretmen adaylarının tutumlarının olumlu yönde değiştirilmesi yararlı olacaktır (Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmayan adayların da eğitim sürecinde öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar kazanabilecekleri göz ardı edilmemelidir (Karabacak ve Eskicumalı, 2015:391).

Öğretmen yetiştiren kurumlarda, öğrencilerin seçmiş oldukları mesleğe uygun ve mesleğe ilişkin olumlu tutumlara sahip olmaları hem mutlu olmaları hem de mesleği başarılı bir şekilde icra etmeleri bakımından önemlidir (Aslim, 2013). Bu doğrultuda araştırmada “eğitim fakültelerinde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıklarının belirlenmesi” amaçlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Müzik öğretmeni adaylarının mesleki duyarlıklarının düzeyi nedir?
- Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıkları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre mesleki duyarlıkları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Öğretmen adaylarının mezun olunan lise türü değişkenine göre mesleki duyarlıkları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıklarını incelemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2009, s.77).

Katılımcılar

Araştırmaya 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Niğde Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dalları birinci ve son sınıfında öğrenim gören müzik öğretmeni adayları katılmışlardır. Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.107). Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, birinci ve son sınıf olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Son sınıfta olan öğretmen adaylarının meslek hayatlarına yakın olmaları sebebiyle mesleğe yönelik tutumları ve bakış açıları önem arz etmektedir. Her iki sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlılık düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla araştırma birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarıyla yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ilişkin betimsel bilgiler Tablo-1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmeni Adaylarına İlişkin Betimsel Bilgiler

Kişisel Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kız	153	63.5
	Erkek	88	36.5
	Toplam	241	100
Mezun Olunan Lise Türü	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	195	80.9
	Anadolu	34	14.1
	Genel	12	5.0
	Diğer	-	-
	Toplam	241	100,0
Sınıf	1	119	49.4
	4	122	50.6
	Toplam	241	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların % 49.4’ü 1., %50.6’sı ise 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde; öğretmen adaylarının %63.5 ‘inin kız, %36.5’inin ise erkek öğrenciler olduğu; mezun oldukları lise türüne göre dağılımları incelendiğinde ise büyük çoğunluğunun (%80.9) Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunu oldukları görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak “kişisel bilgi formu” ve Uygun, Şahin ve Okur (2010) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Duyarlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekteki 17 madde, Likert tipi beşli dereceleme kategorisine göre hazırlanmış ve Kesinlikle Katılıyorum:5 puan, Katılıyorum:4 puan, Kararsızım: 3 puan, Katılmıyorum:2 puan, Hiç Katılmıyorum:1 puan olmak üzere puanlanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.88, bu çalışmada ise ölçeğe ilişkin Cronbach Alfa katsayısı .86 olarak hesaplanmış olup ölçeğin güvenilir olduğu görülmüştür. Ölçek “Mesleğe Yatkinlik, Mesleğe İlgi ve Mesleki Saygınlık” olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır (Uygun, Şahin ve Okur, 2010).

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesinde SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Bulguların istatistiksel olarak ifade edilmesinde, frekans (f), yüzde (%), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel duyarlıkları için aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyet ve sınıf değişkenine göre duyarlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı bağımsız gruplar için t testi, mezun olunan lise türü değişkenine göre duyarlılık düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ alınmıştır. Ölçeğe ilişkin puan aralıkları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Ölçeğe İlişkin Ortalama Puan ($\bar{X}$) Aralıkları

Puan aralığı	Yorum
1.00–1.80	Çok düşük
1.81–2.60	Düşük
2.61–3.40	Orta
3.41–4.20	İyi
4.21–5.00	Çok iyi

BULGULAR

Tablo 3. Müzik Öğretmeni Adaylarının “Mesleğe Yatkinlik” Boyutundaki Duyarlık Düzeyleri

Maddeler	n	$\bar{X}$	ss
Öğretmen araştırmacı ve gözlemci olmalıdır.	241	4.37	.59
Bir şeyi öğretmek bana heyecan verir.	241	3.68	.82
Öğretmenlik toplumsal sorumluluk gerektiren bir meslektir.	241	4.05	.71
Toplumsal konularda duyarlıyım	241	3.63	1.09
Öğretmenlik fedakârlık gerektiren bir meslektir.	241	4.34	.61
Öğretmenlik değişime ve yeniliklere açık bir meslektir.	241	4.16	.55
Öğretmenlik mesleği için özveride bulunabilirim.	241	4.19	.57
Öğrencilere yeni bilgiler kazandırmaktan mutlu olurum.	241	3.90	.69
Mesleğin gereklerini yerine getiremediğimde kendimi sorumlu hissederim.	241	3.42	1.21
Öğretmenlik tercih ettiğim ilk meslektir.	241	3.41	1.12
Genel Ortalama	241	3.91	.74

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının en çok olumlu görüş bildirdikleri maddelerin “öğretmen araştırmacı ve gözlemci olmalıdır” ($\bar{X}=4.37$) ve “öğretmenlik fedakârlık gerektiren bir meslektir” ($\bar{X}=4.34$) olduğu görülmektedir. “mesleğin gereklerini yerine getiremediğimde kendimi sorumlu hissederim” ve “öğretmenlik tercih ettiğim ilk meslektir” maddelerine bildirdikleri görüşlerinin “orta” düzeyine yakın olması dikkat çekicidir. Bu alana ait genel ortalama değerinin ($\bar{X}=3.91$) olması nedeniyle öğretmen adaylarının “mesleğe yatkinlik” boyutundaki duyarlıklarının “iyi” düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının “Mesleğe İlgî” Boyutundaki Duyarlık Düzeyleri

Maddeler	n	$\bar{X}$	ss
Öğretmenlik sevgi mesleğidir.	241	4.20	.65
En büyük idealim öğretmen olmaktır.	241	4.08	.76
Yeni şeyler öğrenmek bana heyecan verir.	241	3.95	.75
Öğretmenlik idealist olmayı gerektirir.	241	4.10	.69
Genel Ortalama	241	4.08	.97

Tablo 4’de öğretmen adaylarının en çok olumlu görüş bildirdikleri maddenin “Öğretmenlik sevgi mesleğidir” ($\bar{X}=4.20$) olduğu görülmektedir. Bu alana ait genel ortalama değerinin ($\bar{X}=4.08$) olması sonucu öğretmen adaylarının “mesleğe ilgi” boyutundaki duyarlıklarının “iyi” düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Müzik Öğretmeni Adaylarının “Mesleki Saygınlık” Boyutundaki Duyarlık Düzeyleri

Maddeler	n	$\bar{X}$	ss
Kendime en çok yakıştırdığım meslek öğretmenliktir.	241	4.12	.71
Öğretmen olacağım düşüncesi beni mutlu eder.	241	4.15	.67
Toplumda en saygın meslek öğretmenlik olmalıdır	241	4.11	.74
Genel Ortalama	241	4.13	.92

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının en çok olumlu görüş bildirdikleri maddenin “Öğretmen olacağım düşüncesi beni mutlu eder” ($\bar{X}$ =4.15) olduğu görülmektedir. Bu alana ait genel ortalama değerinin ($\bar{X}$ =4.13) olmasından dolayı öğretmen adaylarının “mesleki saygınlık” boyutundaki duyarlıklarının “iyi” düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Duyarlıklarının T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Kız	153	4.00	.234	239	1.14	.252
Erkek	88	3.97	.258			

p>0.05

Tablo 6’da görüldüğü gibi, müzik öğretmeni adaylarının mesleki duyarlıklarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı [t (239)=1.14, p>.05] saptanmıştır. Buna göre kız ve erkek öğretmen adaylarının mesleki duyarlıklarının aynı düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınıf Değişkenine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Duyarlıklarının T-Testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
1	119	3.82	.203	239	-14.385	.000*
4	122	4.15	.151			

* P<0.05

Tablo 7’de görüldüğü gibi, 1.sınıf ve 4.sınıf öğretmen adaylarının mesleki duyarlıkları sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir [t (239)=-14.385, p<.05]. Buna göre 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki duyarlıklarının ($\bar{X}$ =4.15) 1. sınıf öğrencilerine göre ($\bar{X}$ =3.82) daha iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Duyarlıklarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucu

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	.006	2	.003	0.49	.953
Grup içi	14.274	238	.060		
Toplam	14.280	240			

p>0.05

Tablo 8’de görüldüğü gibi, müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıkları ile mezun oldukları lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmemiştir [F (2-238) =0.49; p>0.05].

Tablo 9. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Genel Duyarlık Düzeyleri

	n	$\bar{X}$	ss
Mesleğe Yatkinlik	241	3.91	.74
Mesleğe İlgi	241	4.08	.97
Mesleki Saygınlık	241	4.13	.92
Genel Ortalama	241	4.04	.87

Tablo 9 incelendiğinde, ölçeğe ait alt boyutlar da dikkate alındığında, müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel duyarlıklarının “iyi” ($\bar{X}$ =4.04) düzeyinde olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

“Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmelerinde etkili olan faktörlere yönelik araştırma sonuçları (Semerci, 1999; Erdem ve Şimşek, 2000) incelendiğinde, öğretmenlik mesleğinin genel anlamda kutsal, saygın, toplum kalkınmasında etkili bir meslek olarak görülmesine karşın aynı zamanda sorumluluk ve fedakârlık gerektiren bir meslek olarak da görüldüğü anlaşılmaktadır” (Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007, s.225). İlgili araştırmalar her ne kadar farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarıyla yapılmış olsa da elde edilen bulgular araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Müzik öğretmeni adaylarının ölçeğin ilgili maddelerine (öğretmenliğin fedakârlık gerektiren bir meslek olduğu ($\bar{X}$ =4.34); öğretmenlik toplumsal sorumluluk gerektiren bir meslek olduğu ($\bar{X}$ =4.05); toplumda en saygın meslek öğretmenlik olduğu ($\bar{X}$ =4.11)) verdikleri cevaplar ve elde edilen ortalamalar sonucu yüksek düzeyde duyarlı oldukları söylenebilir. Yapılan diğer araştırmalarda da (Derman, Özkan, Altuk ve Mülazımoğlu, 2008; Çapraz ve Samancı 2014) öğretmenlik

mesleğinin, kutsal, saygıdeğer, önemli ve emek isteyen bir meslek olduğu vurgulanmaktadır.

Araştırma bulgularına göre müzik öğretmeni adaylarının mesleki duyarlıklarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı [$t(239)=1.14, p>.05$] saptanmıştır. Bu doğrultuda kız ve erkek öğretmen adaylarının mesleki duyarlıklarının aynı düzeyde olduğu söylenebilir. Bu sonuç, Gürbüz Türk ve Genç (2004), Semerci ve Semerci (2004), Tanel, Şengören ve Tanel (2007), Başbay, Ünver ve Bümen (2009), Bulut (2009), Açışlı ve Kolomuç (2012), Ekici, (2014), Kesen ve Polat (2014), Çam ve Üstün, (2016)'ün yaptığı araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Güdek (2007), Sağlam (2008), Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu (2009), Güneyli ve Aslan (2009), Aksoy (2010), Aydın ve Sağlam (2012), Karabacak ve Eskicumalı (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile ise örtüşmemektedir.

Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlıklarının t-testi sonucu 1.sınıf ve 4. sınıf öğretmen adaylarının mesleki duyarlıklarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği [$t(239)=-14.385, p<.05$] saptanmıştır. Bu sonuca göre 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki duyarlıklarının ($\bar{X}=4.15$) 1.sınıf öğrencilerine göre ($\bar{X}=3.82$) daha iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Senemoğlu (1989) da, öğretmenlik davranışının, öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle kazandırıldığını ve bu alanın, öğretmenliğe ilişkin temel kavram ve ilkeleri kazandıran, bunların mesleğin değişen koşullarında kullanılmasını sağlayan, mesleğe karşı olumlu tutumlar geliştiren bir kapsama sahip olduğunu belirtmektedir (Akt: Türker ve Turanlı, 2008). Elde edilen bu sonucun öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırma sonucu Saban (2003), Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007) ve Sağlam (2008)'in araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. İlgili araştırma sonucu elde edilen bulgular birinci sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini henüz tamamen benimsemedikleri, buna karşın 4.sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini daha çok benimsedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Ancak literatürde bu araştırmanın sonuçları ile farklılık gösteren araştırma bulgularına da rastlanmaktadır. Örneğin Güdek (2007) tarafından yapılan araştırmada devam edilen sınıf düzeyine göre 1.ve 4. sınıf düzeyindeki müzik eğitimi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik toplam tutum puanlarında dikkate değer bir farklılığın oluşmadığı saptanmıştır. Karadağ (2012) tarafından Türkiye öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan başka bir araştırma sonucunda ise 1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine karşı daha fazla olumlu tutum ve düşüncelere sahip ol-

dukları, Çakır'ın (2005), Terzi ve Tezci (2007)'nin yapmış oldukları araştırmalarda ise sınıf değişkeninin tutumlarda önemli bir değişime neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu ise, müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlılıkları ile mezun oldukları lise türü değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$F(2-238) = 0.49; p > 0.05$].

Araştırma sonucu müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel duyarlıklarının "iyi" ($\bar{X} = 4.04$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu bulgu farklı alanlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin olumlu bulunduğu araştırma sonuçlarıyla (Güdek, 2007; Doğan ve Çoban, 2009; Uğurlu ve Polat, 2011; Akbaba, 2013; Babu ve Raju, 2013; Kesen ve Polat, 2014) benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlik mesleğini benimseyen, bu mesleğin bir üyesi olmaktan gurur duyan, mesleki etiğe değer veren öğretmenler, mesleğin gerektirdiği temel nitelikleri de üzerinde taşıyor demektir. Bu nitelikler, öğretmenin mesleğini algılayışıyla doğrudan ilgilidir. Meslekle ilgili olumlu algılar, bu niteliklerin varlığını ortaya koyarken, olumsuz algılar da bu niteliklerden yoksunluğu ortaya koyabilir (Şişman ve Acat, 2003, s.239). Uygun'a göre (2008) "mesleki duyarlılık" etkili öğretmenlerin yetiştirilmesinde oldukça önemlidir. "Öğretmenlik mesleğinin ve öğretmen tutumlarının ne kadar önemli olduğu, olumlu mesleki tutumlara sahip öğretmenlerin öğretim ve öğrenme sürecini etkili hale getirdiği, öğrenci tutumlarını ve başarılarını olumlu etkilediği, öğrenci merkezli yöntemler kullandığı, sınıf yönetimini kolaylaştırdığı ve öğrencilerin geleceğe ilişkin algılarını olumlu etkilediği" (Aslim, 2013, s. 67) ifade edilmektedir. Bireylerin gelişiminde önemli bir yere sahip olan müziğin, bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlayabilmesi ise ancak öğretmenliğe meslek olarak değer veren öğretmenlerle mümkün olabilir (Sağlam, 2008, s. 61). Araştırma sonucu öğretmen adaylarının mesleğe yönelik duyarlıklarının iyi düzeyde bulunması meslek yaşamalarında başarılı olabileceklerini düşündürmesi sebebiyle memnuniyet vericidir. Araştırma sonuçları ışığında aşağıda yer alan öneriler sunulmuştur:

Öneriler

1. Öğretmen adaylarının, büyük özveri ve sürekli çalışma gerektiren öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesinin, meslekte sağlayacakları başarı ve doyuma ışık tutacağı ve öğretmenlik mesleğini geliştirme ve iyileştirme yönündeki çabalara katkı getireceği (Çetin, 2006) düşüncesiyle bu tür araştırmaların farklı üniversite ve bölümlerde de yürütülerek nitel araştırmalar yoluyla farklı yönleriyle de öğretmen adaylarının mesleki duyarlıkları araştırılarak değerlendirilebilir.

2. Araştırma sonucu 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki duyarlıklarının 1. sınıf öğrencilerine göre daha iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tutumların program ve sınıf gibi değişkenlere dayalı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesinin, uygulamaların mesleki kazanımlara etkisinin belirlenmesine katkı sağlayabileceği (Terzi ve Tezci, 2007:597) ifade edilmektedir. Öğretmenlik davranışının, öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle kazandırıldığını ve bu alanın, öğretmenliğe ilişkin temel kavram ve ilkeleri kazandırdığı görüşü (Türker ve Turanlı, 2008) doğrultusunda okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin verimliliği gözden geçirilerek gereken güncellemeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acat, B., Balbağ, M.Z., Demir, B. ve Görgülü, A. (2005). Fen edebiyat fakültesi, eğitim fakültesi ve tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik meslek algıları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 27-35.
- Açıışlı, S. ve Kolomuç, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 266-271.
- Akbaba, B. (2013). The attitudes of pre-service social studies teachers' towards teaching profession and their self-efficacy about using instruction materials. *Mevlana International Journal of Education*, 3 (2), 157-169.
- Aksoy, M.E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 197-212.
- Aslim, S. T. (2013). İlköğretim öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 65-81.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2), 257-294.
- Babu, B. P. ve Raju, T. J. M. S. (2013). Attitude of student teachers towards their profession. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, 2 (1), 1-6.
- Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N.T. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 59, 345-366.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi ingilizce öğretmenliği lisans programı (iölp) ve eğitim fakülteleri ingilizce öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (9), 27-42.
- Çam, E. ve Üstün, A. (2016). Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkisi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 459-476.

- Çapraz, C. ve Samancı, O. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri ve okul deneyiminin ilk gününde hissettikleri duygular. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (1), 179-188.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenilirlik çalışması) *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Derman, A., Özkan, E., Altuk, Y. G. ve Mülazımoğlu, İ. E. (2008). Kimya öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2).
- Doğan, T., ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34 (153), 157-168.
- Durmuşoğlu, M.C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). Türk ve Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76-86.
- Ekici, F.Y. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (35), 658-665.
- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 427-438.
- Erdem, A.R. ve Şimşek, S. (2000). PAÜ Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenliği seçmelerinde etkili olan faktörler. II.Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. Çanakkale
- Güdek, B. (2007). Eğitim Fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güneyli, A. ve Aslan, C. (2009). Evaluation of Turkish prospective teachers' attitudes towards teaching profession (Near East University Case). *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 313-319.
- Gürbüz Türk, O. ve Genç, S. Z. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 47-62.

- Karabacak, K. ve Eskicumalı, A. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Route Educational and Social Science Journal*, 2 (2),389-400.
- Karabacak, K. ve Uzun, E. N. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine duyarlılığı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 8, 178-190.
- Karadağ, R. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7 (2), 44-66.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kesen, İ. ve Polat, M. (2014). Determination of 4th class preservice teachers' attitudes towards the teaching profession In faculty of education: sample of Muş Alparslan University. *Journal of Theory and Practice in Education*, 10 (2), 556-578.
- Korkmaz, G. (2009). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesini algılama düzeyleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- MEB .(1973). Milli Eğitim Temel Kanunu, No.1739. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2). <http://acikerisim.aku.edu.tr:8080/xmlui/handle/11630/3700>
- Saban, A. (2003). Sınıf öğretmeni adaylarının demografik özellikleri ve mesleki eğilimleri. *Eğitim Araştırmaları*. 10, 91-101.
- Sağlam, Ç. A. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5 (1), 59-69. http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_V/19_2008_a_cicek.pdf
- Semerci, Ç. (1999). Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği. *Eğitim ve Bilim*. 23 (111).
- Semerci, N ve Semerci, Ç. (2004). Türkiye'de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (1), 37-146.
- Şişman, M, Acat B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 13 (1), 235-250 <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt13/sayi1/235-250.pdf>

- Şişman, M. (2001). *Öğretmenliğe Giriş*. Ankara: Pegem A Yayınları
- Tanel, R., Şengören, S. K. ve Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (22), 1-9.
- Tedmem .(2014). Öğretmen gözüyle öğretmenlik mesleği, Ankara http://portal.ted.org.tr/yayinlar/ogretmen_gozuyle_ogretmenlik_meslegi.pdf
- Tekneci, E. (2010). *Zihin engelliler öğretmenliği 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Temizkan M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
- Terzi, A. R. ve Tezci E. (2007). Necatibey eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 25-40.
- Türker, N. ve Turanlı, N. (2008). Matematik eğitimi derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 17-29.
- Uğurlu, C. T. ve Polat, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 35 (1), 68-74.
- Uygun, S. (2008). Ortaöğretim sosyal alanlar bölümünde okuyan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik duyarlılıkları. Ulusal Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu (14-17 Mayıs), Çanakkale.
- Uygun, S. (2016). Pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik duyarlılıklarının karşılaştırılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17 (1), 313-330.
- Uygun, S., Şahin, Ç. ve Okur, E. (2010). Study on development of sensitivity scale for teaching profession. *Social Sciences*. Sarajevo: International Burch University. eprints.ibu.edu.ba/408/
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz, K. ve Altınkurt, Y. (2014). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 11 (2), 332-345.

